

PUOLANKAJÄRVEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA 2016

Päivitetty 2023

Sisältö

1 OHJAUS	4
2 OHJAUSMALLI	5
2.1 Holistinen ohjausmalli	5
3 OHJAUKSEN LÄHTÖKOHDAT	7
3.1 Ohjaaminen	7
3.2 Ohjauksen lainsäädäntö	7
3.3 Ohjauksen määrittely ja tavoitteet	8
3.4 Ohjauksen eettiset periaatteet	9
3.5 Ohjauksen toimijat ja vastuualueet	9
3.6. Ohjausympäristö	13
4 OHJAUKSEN TYÖMUODOT JA SISÄLLÖT	14
4.1 Luokkamuotoinen ohjaus	14
4.2. Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–6	15
4.3. Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9	16
4.4. Henkilökohtainen ohjaus	18
4.5. Pienryhmäohjaus	19
4.6. Oppilaanohjaajan ohjauksen vuosikello Puolankajärven koulussa	19
5 TIEDOTUS	22
6 VERKOSTOT	23
6.1 Opiskeluhoitoryhmä	23
6.2 Yhteistyö huoltajien kanssa	23
6.3 Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa	25
6.4 Yritysyhteistyö	25
6.5 Yhteistyö TE-toimiston kanssa	26
7 TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN (TET)	27
7.1 TET-jakson ajankohta	27
7.2 TET-paikkojen hankkiminen	28
7.3 TET- sopimus ja -todistus	28
7.4 Ruokailut TET-viikon aikana	29
7.5 Vakuutukset TET-jaksolla	29
8 YHTEISHAKU	30

8.1 Yhteishaun eteneminen	31
8.2 Tiedonsiirto	32
8.3 Harkintaan perustuva valinta	33
8.4 Pääsy- ja soveltuvuuskokeet	34
8.5 Yhteishaun ulkopuolinen koulutus	34
8.6 Jälkiohjaus	34
9 NIVELVAIHEYHTEISTYÖ	35
9.1 Eskarista alakouluun ja alakoulusta yläkouluun	35
9.2 Valinnaisaineohjaus	36
9.3 Yläkoulusta toiselle asteelle	37
9.4 Koulusta toiseen muuttaminen	38
9.5 Opettajalta toiselle	38
9.6 Kouluun tulevat uudet oppilaat	38
10 LAAJENNETTU OPPIVELVOLLISUUS	39
11 TEHOSTETTU HENKILÖKOHTAINEN OPPILAANOHJAUS	40
11.1. Tehostamisen tarpeen arviointi	40
11.2. Jatko-opintosuunnitelma	41
11.3. Tehostamisen toimeenpano	42
Lähteet	44

1 OHJAUS

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Perusopetuksen on annettava mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistua yhteiskuntamme kehittämiseen. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Perusopetuksessa pyritään tukemaan lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä kannustamaan lasta omatoimisuuteen ja vaikuttamiseen. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutteisuutta, kehitetään osallistuvaa oppimista ja opetellaan tunteiden ja kokemusten jakamista. Toiminta toteutetaan niin, että se tuottaa kasvun ja oppimisen iloa ja halua omaehtoiseen oppimiseen. Oppilaita opetetaan ilmaisemaan mielipiteitään ja heidät otetaan mukaan päätöksentekoon.

Opetuksessa turvataan aikuisen läsnäolo ja riittävä huolenpito sekä puututaan nopeasti kiusaamiseen ja lastensuojelun tarpeessa olevan oppilaan tilanteeseen. Oppilaita kasvatetaan vastuuntuntoon ja toisten huomioon ottamiseen. Oppilaan osallistumista itseään koskevien asioiden käsittelyyn tuetaan. Koululle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi koulun on pyrittävä yhteistoimintaan oppilaan elämään vaikuttavien muiden tahojen kanssa. Vanhempien lisäksi näitä ovat muun muassa kunnan eri hallintokunnat, seurakunnat, poliisi, sairaalat, eri järjestöt ja yhteisöt sekä yritykset.

Tähän ohjaussuunnitelmaan on pyritty tuomaan tärkeimmät ohjauksen sisällöt. Ne käsitellään sekä valtakunnan tasolla että Puolangalla alueellisella tasolla. Esittelyssä ovat käytössä olevat ohjauksen välineet ja toimintatavat kunkin koulutuspolun vaiheessa. Lisäksi tähän on kirjattu yhteistyö, jota Puolankajärven koulu tekee eri yhteistyötahojen kanssa. Tässä ohjaussuunnitelmassa tarkennetaan myös ohjauksen sisällöt, ajoitus ja työnjako sekä kulloinkin vastuussa olevat toimijat.

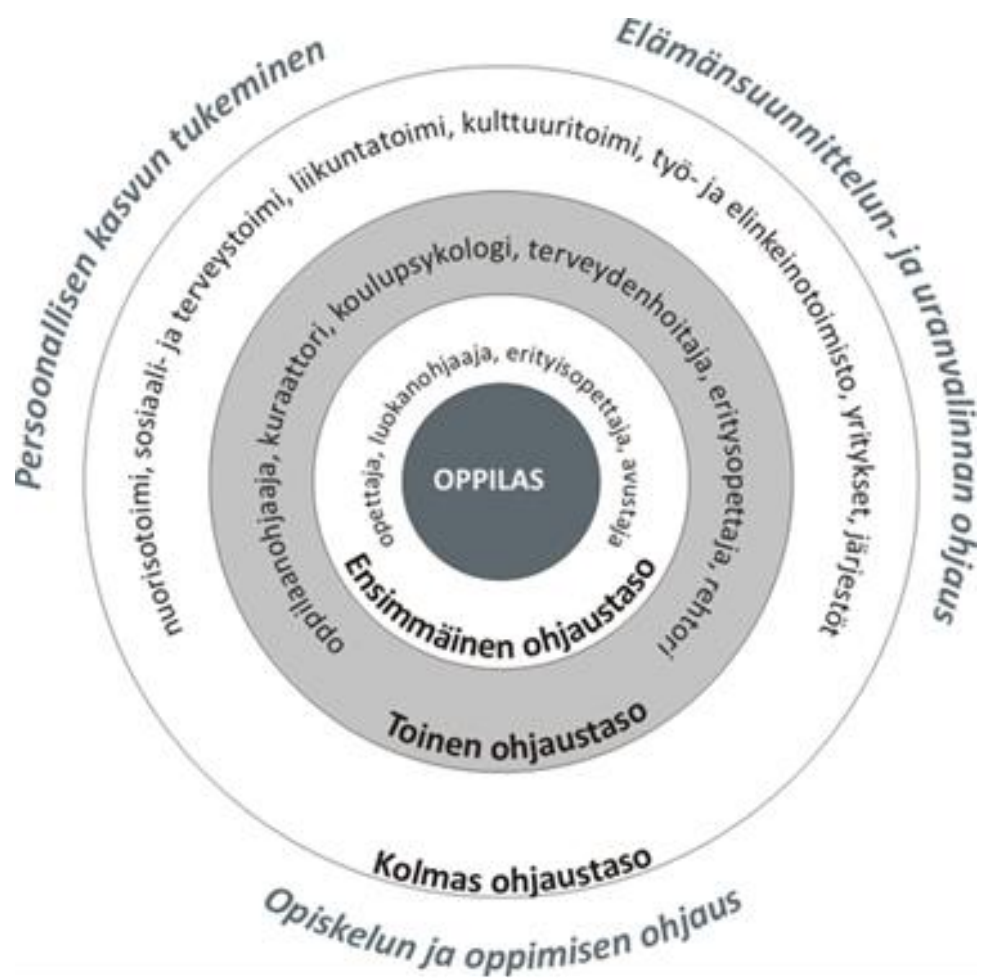
2 OHJAUSMALLI

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu siten, että se perustuu oppimiskäsitykseen, jossa oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi tietojen ja taitojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Oppiminen tapahtuu tavoitteellisena opiskeluna erilaisissa tilanteissa joko itsenäisesti, opettajan ohjauksessa tai sitten vuorovaikutuksessa opettajan ja vertaisryhmän kanssa. Opetussuunnitelman oppimisenäkemyksen mukaan, opetus tulisi järjestää siten, että ohjaus suuntaisi oppilaiden toimintaa kohti päättelyä, ymmärtämistä ja tiedon soveltamista. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kirjoittamisen lähtökohtana on ollut kokonaisvaltainen eli holistinen ohjausmalli.

2.1. Holistinen ohjausmalli

Vuoden 2016 Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaanohjauksen tulee sisältyä opetussuunnitelmaan kaikilla luokka-asteilla ja se nähdään koko kouluyhteisön yhteisenä tehtävänä. Käytännössä tämä tehtävä toteutuu ohjauksen luokkatuntien, pienryhmä- ja henkilökohtaisen ohjauksen puitteissa. Ohjaus nähdään yhtenä osana kaikkea koulussa tapahtuvaa kasvatus- ja opetustoimintaa.

Holistisessa ohjausmallissa ohjaustoiminta on jaettu kolmeen sektoriin, jotka ovat oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen, opintojen ohjaaminen sekä ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus (kuvio 1). Ohjausmallin mukaan ohjausta toteutetaan yhteistyössä koulussa toimivien asiantuntijoiden kanssa. Siten rehtorilla, opettajilla ja opinto-ohjaajalla sekä muulla henkilöstöllä on oma vastuunsa ja roolinsa ohjaustehtävien hoitamisessa. Holistiseen ohjausmalliin kuuluu myös yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. (Kasurinen & Merimaa 2008, 44)

KUVIO 1. Koulun ohjaus. Van Esbroeckin & Wattsin (1998) oppilaskeskeisen holistinen ohjausmalli.

3 OHJAUKSEN LÄHTÖKOHDAT

3.1. Ohjaaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2016 veloitetaan ohjaus järjestämään eräänlaiseksi jatkumoksi. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Jatkumon rakentumisesta huolehtivat ohjaustyöhön osallistuvat opettajat, oppilaanohjaaja sekä koulun muu henkilöstö. He kaikki toimivat yhteistyössä oppilaan oppimispolun aikana ja sen eri nivelvaiheissa. (Siippainen 2012, 9.)

Ohjaustoiminta on siis koulun kaikkien opettajien velvollisuus. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa on lisäksi määritelty, että huoltajien kanssa on tehtävä ohjaukseen liittyvää yhteistyötä, kuten myös työ - ja elinkeinoelämän kanssa. (Siippainen 2012, 12.)

3.2. Ohjauksen lainsäädäntö

Oppilaan ohjauksen järjestämistä säädellään useilla erilaisilla niin valtakunnallisilla kuin paikallisillakin päätöksillä. Valtakunnallisia määräyksiä annetaan perusopetuslailla (PL 628/98), perusopetusasetuksella (PA 852/98), asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (PA 986/1998), valtioneuvoston asetuksella perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (PA1435/2001) sekä opetushallituksen antamalla perusopetuksen opetussuunnitelmanperusteilla 2004 (OPH:n määräykset 1–

3/011/2004). Opinto-ohjausta koskevia paikallisia määräyksiä annetaan opetuksen järjestäjän hyväksymässä koko kuntaa koskevassa opetussuunnitelmassa.

Perusopetuslain mukaan (Perusopetuslaki 30 § 1 mom. 2010) jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Puolangalla vuosiluokkien 1–5 osalta ohjaussuunnitelman toteutumisesta käytännön tasolla vastaavat pääsääntöisesti luokanopettajat ja vuosiluokkien 7–9 osalta ohjaussuunnitelman laadinnasta vastaa opinto-ohjaaja. Puolangalla 6. luokka sijoittuu yläkouluun, jolloin heidän ohjauksestaan vastaavat aineenopettajat yhteistyössä luokanvalvojan kanssa.

Ryhmämuotoinen oppilaanohjaus alkaa 7. luokalla kestäen peruskoulun loppuun saakka sekä siirtymävaiheeseen. Tällä hetkellä voimassa olevan valtakunnallisen tuntijaon mukaan ohjausta oppilaalle annetaan kaksi vuosiviikkotuntia vuosiluokille 7–9. Puolankajärven koululla tätä tuntimäärä on lisätty niin, että 7–9 luokille annetaan ohjausta yhteensä 3 vuosiviikkotuntia.

3.3. Ohjauksen määrittely ja tavoitteet

Ohjaustoiminnan tulee tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta, kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen, vahvistaa yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä, estää osaltaan oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Ohjaukseen kuuluu myös opintojen edetessä työelämään tutustuminen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnitteleminen. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jo esiopetuksen valmiuksista lähtevä ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Tämän rakentumisesta huolehtivat ohjaustyöhön osallistuvat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä koulun muu henkilöstö, jota toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja sen eri nivelvaiheissa. (Puolangan peruskoulun opetussuunnitelma 2016, 80)

Oppilaalla ja hänen huoltajallaan tulee olla mahdollisuus saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valinnanmahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle, tuleville opinnoille ja hänen koko tulevaisuudelle. Huoltajille tulee järjestää mahdollisuus keskustella koulun opettajien kanssa oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä. (Puolangan peruskoulun opetussuunnitelma 2016, 80)

3.4. Ohjauksen eettiset periaatteet

Oppilaan itsemääräämisoikeutta on aina kunnioitettava. Oppilaanohjaajan tulee toimia siten, että oppilas luottaa ohjaajaansa, sillä ohjaus pohjautuu molemminpuoliseen luottamukseen. Ohjaajan tulee pitää yllä omaa ammattitaitoaan, jotta osaa antaa ohjattavalleen totuudenmukaista ja ajan tasalla olevaa tietoa. Oppilaalla tulee olla tasapuolinen mahdollisuus valita haluamansa koulutuspaikka asuinpaikkakunnasta riippumatta. Tämä edellyttää oppilaanohjaajalta hyvää alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista. (Merimaa 2004, 80–81)

Puolankajärven koulun ohjauksen eettisenä ohjeena toimii Suomen opinto-ohjaajat ry. laatimat ohjauksen eettiset periaatteet (2009) Näitä periaatteita ovat: itsemääräämisoikeus, totuudellisuus, luottamuksellisuus, riippumattomuus, ammattitaidon kehittäminen, yhteistyö sekä oma hyvinvointi. Opettajien ammattijärjestön Opettajan ammattietiikka ja eettiset periaatteet (2014). Opinto-ohjauksen peruseriaatteina ovat aina ohjattavan kunnioittaminen sekä ohjattavan hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen.

3.5. Ohjauksen toimijat ja vastualueet

Perusopetuslain mukaan jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. (Perusopetuslaki 30 § 1 mom. /2010). Lisäksi opetussuunnitelman perusteissa 2016 määritellään ohjauksessa tehtävä yhteistyö seuraavasti:

”Ohjauksesta huolehtivat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja sen eri nivelvaiheissa”.

Yhteistoiminnan selkeyttämiseksi paikallisissa ohjaussuunnitelmassa määritellään kunkin toimijan tehtävät ohjauksen näkökulmasta. Oppilaan ja hänen huoltajiensa on hyvä tietää, kuka toimija mistäkin osuudesta vastaa ja kenen puoleen voi kääntyä, sillä jokaisella ohjauksen toimijalla on oma erityisosaamisen vastuualue.

TAULUKKO 1. Ohjaustoiminnan työnjako ja vastualueet Puolankajärven koulussa.

Toimijat	Opiskelun ja oppimisen ohjaus	Psykososiaalinen tuki oppilaalle	Ammatillisen suuntautuminen ja opintoihin ohjaus
Rehtori	Koulun toiminnasta tiedottaminen. Oppilashuoltoryhmän toiminnan ohjaaminen. Yhteydet yhteistyötahoihin (mm. sosiaalitoimi, perheneuvola)	Keskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa.	Tiedotustilaisuudet. Tiedonsiirto-palaverit
Aineenopettaja	Oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy: havainnointi ja tunnistaminen. Yhteydenpito huoltajaan. Opiskelutaitojen kehittäminen. Eteenpäin ohjaaminen.	Keskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa.	Tiedollisena asiantuntijana toimiminen urasuunnittelussa. Oppiaineen yhteyden luominen työelämään. Alan koulutus ja ammatit.
Luokanopettaja /-valvoja	Vanhempainvartit. Kasvatuskeskustelut.	Opiskelun ja koulunkäynnin seuraaminen ja tukeminen.	Yhteistyö huoltajan kanssa. Erialaisten ammattien ja

	<p>Luokkakohtaiset vanhempainillat.</p> <p>Yhteydenpito huoltajaan.</p> <p>Eteenpäin ohjaaminen.</p>	<p>Tehostetun tuen oppilaiden oppimissuunnitelmien päivittäminen.</p>	<p>työpaikkojen esittely.</p> <p>6. luokan oppilaiden ohjaaminen (luokanvalvoja)</p>
Opinto-ohjaaja	<p>Ohjauksen luokkatunnit.</p> <p>Henkilökohtainen - ja pienryhmäohjaus.</p> <p>Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.</p> <p>Opiskelun ja oppimisen kokonaistilanteen hahmottaminen.</p> <p>Valinnaisaineista tiedottaminen ja opinto-ohjelman suunnittelun ohjaaminen.</p>	<p>Neuvonta.</p> <p>Ohjauskeskustelut.</p> <p>Opiskelun ja koulunkäynnin seuraaminen ja tukeminen.</p>	<p>Ohjauksen luokkatunnit luokilla 7- 9.</p> <p>Työelämään tutustumisen järjestelyt (TET, vierailut, tutustumiskäynnit)</p> <p>Henkilökohtainen - ja pienryhmäohjaus.</p> <p>Vanhempainillat.</p> <p>Yhteydet toisen asteen kouluihin ja muihin yhteistyötahoihin.</p> <p>Yhteishaun onnistumisen seuranta.</p> <p>Valpas-seuranta (laajennettu oppivelvollisuus)</p>
Erityisopettaja	<p>Ohjaamisen, kasvun ja kehityksen tukeminen.</p> <p>Oppimisvaikeuksien selvittäminen ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu.</p>	<p>Keskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa.</p> <p>Erityisen tuen oppilaiden HOJKS-asiakirjojen päivittäminen.</p>	<p>Tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden jatko-opintojen suunnittelu ja seuranta.</p>

Opiskeluhoolto-ryhmä	Moniammatillinen asiantuntijuus. Tukitoimenpiteiden suunnittelu. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.	Perheneuvolan palvelut.	Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien jatko-opintovalmiuksien vahvistaminen.
Kuraattori	Kasvun ja kehityksen tukeminen. Koulun ulkopuolisten asioiden huomioiminen (esim. harrastukset, kaverisuhteet, koti)	Keskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa.	Aktiivinen yhteistyö muun henkilöstön kanssa. Opiskeluhoolto-ryhmän jäsen.
Terveystenhoitaja	Oppilasta kasvun ja kehityksen asioiden tukeminen. Asiantuntija terveyteen liittyvissä asioissa.	Keskustelut oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilaiden tarkastukset.	Opiskeluhoolto-ryhmän jäsen.
Koulupsykologi	Oppilaita kasvun ja kehityksen asioiden ohjaaminen.	Oppilaan ohjaaminen löytämään keinoja tehokkaaseen oppimiseen. Psykologiset tutkimukset ja jatkosuunnittelu.	Erityisosaamisen käyttö oppilaan urasuunnittelun tukemisessa.

3.6.Ohjausympäristö

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluvat erityisesti koulun rakennukset ja tilat sekä opetusvälineet ja oppimateriaalit. Siihen kuuluvat lisäksi muu rakennettu ympäristö ja ympäröivä luonto. Opiskelutilat ja -välineet tulee suunnitella ja järjestää siten, että ne mahdollistavat monipuolisten opiskelumenetelmien ja työtapojen käytön. Työvälineiden ja materiaalien sekä kirjastopalvelujen tulee olla oppilaan käytettävissä niin, että ne antavat mahdollisuuden aktiiviseen ja myös itsenäiseen opiskeluun. Oppimisympäristön varustuksen tulee tukea myös oppilaan kehittymistä nykyaikaisen tietoyhteiskunnan jäseneksi ja antaa tilaisuuksia tietokoneiden ja muun mediatekniikan sekä mahdollisuuksien mukaan tietoverkkojen käyttämiseen. Fyysisen oppimisympäristön esteettisyyteen tulee myös kiinnittää huomiota.

Psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön muodostumiseen vaikuttavat toisaalta yksittäisen oppilaan kognitiiviset ja emotionaaliset tekijät, toisaalta vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin liittyvät tekijät. Oppimisympäristön tulee tukea oppilaan kasvua ja oppimista. Sen on oltava fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja tuettava oppilaan terveyttä. Tavoitteena on tukea oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia. Oppimisympäristön tulee ohjata oppilasta asettamaan omia tavoitteitaan ja arvioimaan omaa toimintaansa. Oppilalle voidaan antaa mahdollisuus osallistua oppimisympäristönsä rakentamiseen ja kehittämiseen.

Oppimisympäristön tulee tukea myös opettajan ja oppilaan välistä sekä oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta. Sen tulee edistää vuoropuhelua ja ohjata oppilaita työskentelemään ryhmän jäsenenä. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva, kiireetön ja myönteinen ilmapiiri, jonka ylläpitämisestä vastuu kuuluu sekä opettajalle että oppilaille.

4 OHJAUKSEN TYÖMUODOT JA SISÄLLÖT

Puolangan koulun opetussuunnitelmassa on määritelty koko perusopetuksen tuntimäärät sekä opetuksen keskeiset tavoitteet sekä opetettavan aineen keskeiset sisällöt. Tämän tuntijaon mukaan oppilaanohjaukselle on määritelty kolme tuntia yläkoulun luokille (7–9). Koulu saa itse päättää ohjaustuntien jakamisesta vuosiluokkien 7–9 välillä.

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada koulupäivänä ohjausta. Oppilaanohjauksella edistetään koulutyön onnistumista, opintojen sujumista ja koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjauksen keskeisenä tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. (Opetushallitus: Oppilaanohjaus perusopetuksessa. 2023.)

4.1. Luokkamuotoinen ohjaus

Opetussuunnitelman perusteista johdetaan oppilaanohjauksen luokkatyöskentelyä sekä koko muutakin oppilaanohjauksen toimintaa. Luokkamuotoisen oppilaanohjauksen lähtökohtana pidetään sitä, että tunneilla käsitellään ensisijaisesti sellaisia, kaikkia oppilaita koskevia kysymyksiä, joita ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä kunkin oppilaan kanssa erikseen henkilökohtaisessa ohjauksessa.

4.2. Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään ohjauksen tavoitteet vuosiluokille 1 - 2, 3 - 6 sekä 7 - 9.

Oppilaanohjauksessa

- edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä
- tuetaan oppilaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista huolehtimisesta
- ohjataan tavoitteiden asettelussa
- ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoittelemisessa ja toimimaan ryhmässä
- annetaan kannustavaa palautetta
- tuetaan omien vahvuuksien tunnistamisessa sekä sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen kehittämisessä
- ohjataan näkemään omien valintojen tekemisen merkitys koulutyössä

Vuosiluokilla 1 - 2 ohjaus toteutuu kiinteänä osana koulun muuta toimintaa. Vuosiluokilla 3 - 6 ohjaus toteutuu pääosin eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Ohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja. Ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

TAULUKKO 2. Ohjauksen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 1–6.

Keskeiset sisällöt	Vuosiluokilla 1–2	Vuosiluokilla 3–6
Kodin ja koulun yhteistyö	Vanhempainvartit, vanhempainillat, Wilma	Vanhempainvartit, vanhempainillat, Wilma
Opiskeluvalmiuksien/-menetelmien kehittäminen	X	X
Myönteisen minäkuvan luominen	X	X
Vastuu opiskelusta / välineistä	X	X
Omien tavoitteiden asettaminen	X	X

Opiskelumenetelmien tunteminen		X
Vuorovaikutustaitojen kehittäminen	X	X
Lähipiirin ammatteihin tutustuminen, työelämä tietouden herättäminen		Yrityskylä-ohjelma (10 h) sekä vierailu Yrityskylään 6. luokalla + taksvärkkiin osallistuminen osapäiväisesti ylemmillä luokilla

4.3. Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Oppilas

- oppii itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja
- muodostaa kokonais käsityksen koulun toimintatavoista ja opiskelumahdollisuuksista
- oppii käyttämään erilaisia opiskelumenetelmiä ja tiedonhankintakanavia sekä arvioimaan omia opiskelutaitojaan sekä asettamaan itselleen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita
- oppii kehittämään itselleen sopivia opiskelustrategioita
- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteet ja oppii etsimään tietoa jatko-opiskelu mahdollisuuksista
- hankkii perustietoa työelämästä ja eri ammattialoista ja ymmärtää työn merkityksen oman elämänsä sekä yhteiskunnan kannalta
- opettelee käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä etsimään tietoa opiskelusta ja työnteosta ulkomailla
- kykenee toimimaan kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa

(Puolangan peruskoulun opetussuunnitelma 2016,467–468)

TAULUKKO 3. Ohjauksen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9.

Keskeiset sisällöt	7. luokka (1 h)	8. luokka (1h)	9. luokka (1 h)
Kouluyhteisössä toimiminen, perusopetuksen rakenne, eteneminen ja oppilaan arviointi	Uusi koulu: oppiaineet, tavat, säännöt, ympäristö, käyttäytyminen, eteneminen ja arviointi	Perusopetuksen rakenne, eteneminen, arviointi	Eteneminen, peruskoulun päättymisen, päättöarviointi
Opiskelun taidot	Opiskelutaidot, oppimistyyli, oman oppimisen arviointi, tiedon haku	Opiskelutekniikan syventäminen, tiedonhaku	Opiskelutekniikan syventäminen, tiedonhaku, lähdekritiikki
Itsetuntemus ja ammatillinen kehitys	Vuorovaikutustaidot, luokkahenki, toisen huomioon ottaminen	Itsetuntemus: persoonallisuus, kyvyt ja taipumukset, kiinnostukset	Ammatillinen suuntautuminen, omat kiinnostukset, kyvyt ja mahdollisuudet
Tulevaisuuden suunnittelu ja päätöksentekotaidot	Opinto-ohjelman suunnittelu, valinnaisaineet	Opinto-ohjelman suunnittelu, arvot ja maailmankuva	Jatko-opintojen suunnittelu
Työelämä tietous, elinkeinorakenne ja ammattialat	kotikunnan elinkeinorakenne ja työpaikat, nuori työelämässä	TET, elinkeinorakenne, ammattialat, yrittäjyys	TET, yrittäjyys
Suomen koulutusjärjestelmä		Suomen koulutusjärjestelmä pääpiirteissään	Toisen asteen koulutus, korkea-aste pääpiirteissään
Jatko-opintomahdollisuudet peruskoulun jälkeen ja hakeutuminen jatko-opintoihin	Valintaperusteet toisen asteen koulutukseen	Toisen asteen koulutusalat	Toisen asteen oppilaitoksiin ja koulutustarjontaan tutustuminen, valintaperusteet, yhteishaku

Opiskelu ja työnteko ulkomailla			Tiedonhaku opiskelusta ja työnteosta ulkomailla
Ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalvelut	Vapaa-ajan palvelut ja harrastustoiminta	Työhallinnon tietopalvelut	Työhallinnon tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
Tasa-arvo yhteiskunnassa ja työelämässä	Erilaisuuden hyväksyminen	Tasa-arvo työelämässä	Tasa-arvo työelämässä ja jatkokoulutuksen valinnassa

4.4. Henkilökohtainen ohjaus

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla ja hänen huoltajillansa on mahdollisuus keskustella oppilaan opintoihin, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä.

Henkilökohtaisen ohjauksen sisältönä voi olla seuraavaa:

- tutustumishaastattelu
- oppilaan psyykinen kasvu ja kehitys
- opintojen edistyminen ja koulunkäynti
- ammatinvalintaan liittyvät asiat
- valinnaisaineet
- jatko-opinnot

Oppilaan huoltajilla on myös mahdollisuus tavata oppilaanohjaaja henkilökohtaisella käynnillä tai saada ohjauksesta tietoa etänä.

4.5..Pienryhmäohjaus

Oppilaalle tulee järjestää pienryhmäohjausta, jonka aikana hän oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä.

Pienryhmäohjauksen etuna on oppilaan saama vertaistuki ja asioiden yhdessä pohtiminen. Ohjaajan tulee valita aiheet todella huolella ja suunnitella ohjauksen tavoitteet ja sisältö etukäteen. Pienryhmäohjauksen aiheina voisivat olla mm. työelämään ja jatkokoulutukseen liittyvät asiat.

4.6. Oppilaanohjaajan ohjauksen vuosikello Puolankajärven koulussa

Koko lukuvuoden aikana huomioidaan Valpas-järjestelmän valvontavastuu oppivelvollisuusikäisistä nuorista. Jatko-opintojen keskeytyessä tehdään moniammatillista yhteistyötä nuoren tukemiseksi ja oppivelvollisuuden suorittamisen takaamiseksi. Lisäksi koko vuoden ajan huomioidaan tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus sitä tarvitsevien oppilaiden osalta.

Elokuu	<ul style="list-style-type: none"> • Jälkiohjaus tarvittaessa • Ohjauksen lukuvuosisuunnitelma koulun toimintasuunnitelmaan • Siirtymävaiheen yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa • Vanhempainiltoihin osallistuminen • Ryhmytymistyö
Syyskuu	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisten ohjausten aloittaminen yhdeksännen luokan oppilaille

	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdolliset alueelliset koulutukset • Vanhempainvartteihin osallistuminen tarvittaessa • Sujuvat siirtymät jatko-opintoihin, yhteistyö erityisopettajan kanssa
Lokakuu	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisen ohjauksen työ jatkuu • 9. luokan KAO:lle tutustuminen, ns. ysien viikko • Ensimmäinen 9. luokan TET
Marraskuu	<ul style="list-style-type: none"> • 9. luokan TET • Henkilökohtaisen ohjauksen työ jatkuu • Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden yhteishaun suunnittelu
Joulukuu	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisen ohjauksen työ jatkuu • Koulutusoppaiden jakaminen • Koulun valinnaisainetarjottimen tekeminen ja hyväksyminen
Tammikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisen ohjauksen työ jatkuu • Valinnaisainevalinnat • Yhteishakuun valmistautuminen, demohaku, huoltajan kuuleminen • Toisen asteen oppilaitosten esittelyvierailuja 9. luokan opotunneilla
Helmikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Toinen 9. luokan TET-viikko • Henkilökohtaisen ohjauksen työ jatkuu • Toisen asteen oppilaitosten esittelyvierailuja 9. luokan opotunneilla • Yhteisvalintailta, jossa mukana toisen asteen koulut ja huoltajat • Yhteishaku alkaa
Maaliskuu	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteishaku jatkuu • 9.lk ryhmäohjaus, lukion ainevalintakorttien täyttäminen • 9. luokan ryhmäohjaus (pääsykokeisiin valmistautuminen) • 8.lk TET-jakso

Huhtikuu	<ul style="list-style-type: none">• 8 lk. TET-jakso• Pääsykokeet
Toukokuu	<ul style="list-style-type: none">• Siirtymävaiheen tiedonsiirtoluvat
Kesäkuu	<ul style="list-style-type: none">• Jälkiohjaus: yhteishaun tulokset, yhteydenpito ilman opiskelupaikkaa jääneisiin oppilaisiin ja heidän huoltajiinsa

5 TIEDOTUS

Huoltajille tiedotetaan oppilaanohjaukseen liittyvistä asioista koulun opetussuunnitelmassa, lukuvuosisuunnitelmassa sekä vanhempainilloissa. Tarvittaessa järjestetään vanhempaintapaamisia oppilaan opiskelua ja valintoja koskevista asioista. Opinto-ohjaaja tiedottaa oppilaita ja huoltajia ajankohtaisista asioista pitkin lukuvuotta.

Opinto-ohjaaja järjestää 9. luokan oppilaiden huoltajille yhteishakuun liittyvän vanhempainillan alkuvuoden aikana ennen yhteishakua. Yhteishakua koskevaan vanhempainiltaan kutsutaan esittäytymään toisen asteen oppilaitoksen edustajia kuten ammattikoulun, lukion, ammatillisten erityisoppilaitosten ja TUVA-koulutuksen opinto-ohjaajia.

6 VERKOSTOT

6.1. Opiskeluhooltoryhmä

Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa (Perusopetuslaki 31 a§ 3 mom. /2010). Oppilashuolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Opiskeluhoollolla edistetään lapsen ja nuoren oppimista sekä tasapainoista ja tervettä kasvua sekä kehitystä. Tässä työssä opinto-ohjaaja on myös mukana.

6.2. Yhteistyö huoltajien kanssa

Ensisijaisia koulun yhteistyökumppaneita ovat oppilaiden huoltajat. Perusopetuslain 3§ mukaan *”opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa”* (628/1998). Valtioneuvoston asetuksessa sanotaan (1435/2001) Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. On tärkeää, että huoltajalla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatustyön tavoitteiden asettamiseen, suunnitteluun ja arviointiin yhdessä opettajan ja oppilaan kanssa. Koulun tulee olla yhteistyössä huoltajan kanssa niin, että huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista kasvua, oppimista ja koulunkäyntiä. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. (Kasurinen & Merimaa 2008, 51.)

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta sekä keskustelua, että tiedottamista huoltajan, opettajan ja lapsen / oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista. (Peltonen 2008.)

Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien keskinäinen kunnioitus. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta. (Kasurinen & Merimaa 2008, 51.)

Huoltajalle annetaan tietoa

- opetussuunnitelmasta
- opetuksen järjestämisestä
- lapsen / oppilaan poissaoloista ja niiden seuraamisesta
- opintoihin liittyvästä arvioinnista
- koulu yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen
- lapsen / oppilaan tuen tarpeesta ja tuen saannin mahdollisuuksista
- huoltajan mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön
- koulu yhteisön toimintamalleista ja tiedottamiskäytännöistä erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa
- lasta / oppilasta koskevien tietojen käsittelyyn, tiedonsaantiin ja niiden luovuttamiseen sekä salassapitoon liittyvistä kysymyksistä
- oppilashuollon toiminnasta (Perusopetuslaki 31 a § 3 mom. (2010), 3§ 3 mom. ja 26 § 2 mom.), Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston asetus) (380/2009) 4 § 2 mom., 9 §, 13 § ja Lastensuojelulaki (417/2007) 9 ja 12 §)

Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajalle tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista haasteista opinto-ohjaajan ja oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. (Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston asetus 15 §). Käsiteltäessä yksittäisen lapsen / oppilaan tukeen liittyvää asiaa, oppilaan huoltajalle tulee antaa tietoa oppilasta koskevien tietojen käsittelyyn, tietojen saantiin ja niiden luovuttamiseen sekä salassapitoon liittyvistä kysymyksistä. Huoltajan kanssa tulee käsitellä mm. huoltajan yksilöidyn kirjallisen suostumuksen merkitys lasta / oppilasta koskevan asian käsittelyssä sekä yhteistyön merkitys oppilaan kasvun, kehityksen ja

oppimisen tukemisessa. (Perusopetuslaki 31 a§ 3 ja 4 mom., 40, 41§ 4 mom. (2010) ja 41 § 1, 2 ja 3 mom.).

6.3. Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa

Perusopetuksen oppilaanohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä ammattiopistojen opinto-ohjaajien sekä muiden lukioden opinto-ohjaajien kanssa. Näiden opinto-ohjaajien kanssa pidetään yhteistapaamisia noin kerran lukukaudessa. Siellä esitellään seuraava lukuvuoden koulutustarjontaa sekä keskustellaan muista ajankohtaisista tapahtumista.

Lisäksi toisen asteen oppilaitokset järjestävät peruskoulun päättävälle oppilaille sekä opinto-ohjaajille tutustumiskäyntejä omiin oppilaitoksiin, joissa esitellään seuraavan lukuvuoden koulutustarjontaa ja oppilaat saavat tutustua eri linjoihin sekä tavata toisen asteen opiskelijoita. Näiden avointen ovien lisäksi oppilaanohjaaja voi tarvittaessa järjestää oppilaille sekä heidän huoltajillensa erillisen tutustumiskäynnin toisen asteen oppilaitokseen. Näistä erillisistä oppilaitosvierailuista opinto-ohjaaja sopii suoraan ko. oppilaitoksen /linjan opinto-ohjaajan kanssa.

6.4 Yritysyhteistyö

Puolangan yrittäjät vierailevat opinto-ohjauksen tunnilla eri luokka-asteilla tehden tutuksi oman alueensa yrityksiä. Opinto-ohjaaja järjestää yläkoululaisille yrittäjävierailuja alueensa yrityksiin mahdollisuuksien mukaan. Opinto-ohjaaja pyrkii osallistumaan yrittäjien kokoukseen säännöllisin väliajoin. Opinto-ohjaaja on vuosittain yhteydessä lähialueen yrittäjiin ja vierailee yrityksissä oppilaiden TET-jaksojen aikana.

6.5 Yhteistyö TE-toimiston kanssa

TE-palvelu painottuu yhä enemmän internet- ja puhelinpalveluun. Sähköinen palvelu opastaa, milloin asiakkaan tulee sähköisen asioinnin lisäksi käydä henkilökohtaisesti TE-toimistossa. Opinto-ohjaaja sopii TE-toimiston kanssa mahdollisesta tutustumisesta palveluihin esimerkiksi etäyhteydellä.

7 TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN (TET)

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan peruskoulun ylimpien vuosiluokkien aikana oppilaille tulee järjestää työelämään tutustumisjaksoja koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi. Useimmiten oppilaat perehtyvät työelämään viikon tai kahden viikon pituisilla työelämään tutustumisjaksoilla (ns. TET-jaksot), joiden yhteydessä voidaan järjestää myös tutustumista ammatilliseen koulutukseen.

TET-jakson tavoitteena on saada omakohtaista kokemusta ammateista, ammattialoista, työelämästä, yrittäjyydestä ja harjoitella toimimista aikuisten yhteisössä, hankkia kokemuksia työelämästä ja tutustua työelämän pelisääntöihin aidossa työympäristössä. Työelämään tutustuminen järjestetään yhteistyössä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

Mikäli oppilas on muusta kuin sairaudesta johtuvasta syystä pois TET-jakson aikana, oppilas suorittaa TET:n joustavasti lukuvuoden aikana. TET-poissaoloja ei voi korvata koulujen loma-aikana. Oppilaan ei tarvitse korvata TET:ä täydessä määrässä eli kaikkia 30 tuntia, vaan työelämään tutustuminen joustavasti riittää. Mahdollisuus etä-TET-jaksoon mahdollistetaan tarvittaessa. Poissaolojen korvaamisesta tulee sopia opinto-ohjaajan kanssa. TET-jakson käytännön järjestelyistä vastaa opinto-ohjaaja. Hän vastaa tiedottamisesta oppilaille ja heidän koteihinsa sekä pitää yhteyttä yrittäjiin.

7.1. TET-jakson ajankohta

Koulun opettajakunta päättää TET- jaksoiden ajankohdat lukuvuoden ensimmäisessä kokouksessa. TET-jakson pituus on 8. luokalla yksi viikko ja 9-luokalla TET- jaksot kaksi viikkoa: yksi viikko syyslukukaudella ja toinen kevätlukukaudella, kuitenkin ennen yhteisvalintaa. 7. luokkalaisilla ei ole TET- jaksot.

7.2. TET-paikkojen hankkiminen

Työelämään tutustuminen alkaa TET-paikan hankkimisella. Sitä varten oppilaalle annetaan ohjeet työpaikan hankkimisesta ja opastetaan työelämän pelisääntöihin. Oppilaille painotetaan erityisesti hyvää käytöstä, täsmällisyyttä, rehellisyyttä sekä hyvää asennetta työhön. Oppilas harjoittelee tekemään työhakemuksen ja CV:n ja sillä haetaan TET-paikkaa. Myös muut työnhakutavat ovat mahdollisia. Tarkoituksena on rohkaista oppilaita omatoimisuuteen ja hankkimaan TET-paikat pääsääntöisesti itse, joko käymällä työpaikalla sopimassa henkilökohtaisesti, soittamalla tai sähköpostin kautta.

Jos oppilas hakeutuu TET-jaksolle muualle kuin Puolangalle, hänelle ei korvata matka- eikä yöpymiskuluja. Pääsääntöisesti TET-jakso toteutuu kello 9 - 15 välillä, mutta joustot ovat mahdollisia. Tämä sovitaan yhteistyössä työpaikan ja huoltajien kanssa. Oppilaiden saama hyöty ja toiveet ovat ensiarvoisia TET-paikkaa suunniteltaessa, mutta käytännön toteuttamisessa huomioidaan kodin mahdollisuudet ja toiveet.

7.3. TET- sopimus ja -todistus

Puolangalla käytetään erillistä TET- aineistoa ja siinä olevaa TET-sopimuskaavaketta. TET-sopimuksen allekirjoittavat työntuoja, oppilas sekä hänen huoltajansa. TET-jaksolle ei voi osallistua, jos sopimusta työnantajan kanssa ei ole tehty kirjallisena.

TET-jaksolla oppilaan tulee pitää TET-päiväkirjaa ja tehdä hänelle annettuja tehtäviä. TET-jakson päätyttyä työnantaja antaa oppilaalle todistuksen, jonka pohja löytyy TET-oppaasta.

7.4. Ruokailut TET-viikon aikana

TET-jaksolla työnantajan toivotaan tarjoavan oppilaalle maksuttoman aterian. Jos työnantaja ei pysty tarjoamaan oppilaalle aterialla, oppilas ruokailee koululla tai ottaa omat eväät mukaan.

7.5. Vakuutukset TET-jaksolla

Oppilaat on vakuutettu TET-jaksoilla lakisääteisen tapaturmavakuutuksen puitteissa. Puolankajärven koulun oppilasvakuutus on voimassa vain, jos TET-jakso on palkatonta koulun opetussuunnitelmaan liittyvä työhön tutustumista. Mikäli TET-jaksolta maksetaan palkkaa, koululaisvakuutuksen voimassaolo lakkaa. Tällöin on syntynyt työsuhde, ja työnantaja on velvollinen vakuuttamaan oppilaan.

Vakuutuksesta korvataan vain julkisen sektorin terveydenhuoltopalveluiden käyttämisestä aiheutuneita maksuja. Tapaturmasta tulee ilmoittaa välittömästi opinto-ohjaajalle tai koulun terveydenhoitajalle. Tämä täyttää selvityksen tapaturmasta, jonka allekirjoittaa rehtori, opettaja, terveydenhoitaja tai lääkäri. Tapaturmaselvitys täytetään, vaikkei tapaturma aiheuttaisikaan lääkärisikäyntiä.

8 YHTEISHAKU

Opetushallitus on luonut yhtenäisen Opintopolku –portaalin, joka sisältää kaikkien koulutusasteiden opiskelutiedot. Opintopolku-palvelu sisältää tietoa tutkinnoista, ammateista sekä opiskelusta eri oppilaitoksissa. Sen kautta voi sekä löytää koulutusvaihtoehtoja että hakea niihin. Opintopolussa vaihtoehtoja ja opiskelumahdollisuuksista kerrotaan selkeästi ja konkreettisesti. (www.opintopolku.fi)

Koulutukseen hakeutuvan palveluita:

- koulutukseen hakeminen
- opinto- ja urasuunnittelu
- ohjaus- ja neuvontapalvelut
- sähköinen asiointipalvelu
- perusopetuksen jälkeisen koulutus (ammattillinen ja lukiokoulutus, perusopetuksen lisäopetus, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmentava koulutus, ammatillisten erityisoppilaitosten järjestämä koulutus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus sekä vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus)
- tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot ja ammatillinen opettajankoulutus
- aikuiskoulutus

Opintopolku-palvelu tarjoaa myös koulutukseen liittyvää ohjausta ja neuvontaa sekä sähköisen asiointipalvelun. Käyttäjä voi tallentaa harkitsemiansa koulutusvaihtoehtoja ja esimerkiksi siirtää itselle mieluisat koulutukset suoraan sähköiselle hakulomakkeelle hakuajaksi. Tunnistautunut käyttäjä voi myös tilata muistutuksia hakuajoista, tallentaa vertailujaan ja oppilaitokseen haettuaan myös seurata hakunsa edistymistä.

Peruskoulusta toisen asteen koulutukseen haetaan yleensä keväällä ns. yhteishaussa. Jokainen oppilas täyttää sähköisen hakulomakkeen. Yhteishakuajat muuttuvat vuosittain hieman kalenterin mukaan, joten ne on tarkistettava vuosittain.

8.1. Yhteishaun eteneminen

1. Yhdeksännen luokan syksyllä aloitetaan yhteishakuprosessi

- Syksyllä oppilaat käyvät tutustumassa ns. ysien viikolla KAO:lla järjestettävään avointen ovien päivään. Silloin oppilaat voivat tutustua kahteen häntä eniten kiinnostavaan linjaan. Kiinnostuksen kohteet valitaan etukäteen omalla koululla, ja ne ilmoitetaan hyvissä ajoin KAO:lle.
- Tammi- helmikuun vaihteessa huoltajille ja oppilaille järjestetään yhteisvalintaan keskittyvä infotilaisuus, joihin tulevat esittelemään eri oppilaitosten ja koulutusalojen rehtorit tai opinto-ohjaajat.
- Demo -eli harjoitushaku pidetään helmikuun alussa. Huoltaja allekirjoittaa demohaun (huoltajan kuuleminen).

2. Tietojen siirto Opintopolku-järjestelmään

- Päätöluokkalaisten päättöarvosanatiedot siirtyvät Opintopolku-järjestelmään toukokuussa.

3. Varsinainen haku

- Päätöluokkalaiset täyttävät sähköisen hakemuksen joko itsenäisesti tai oppilaanohjaajan ohjauksessa.
 - Sähköistä hakemusta ei tarvitse täydentää allekirjoituksella. Hallintolaki kuitenkin edellyttää huoltajan kuulemista parhaaksi katsomallaan tavalla.
- * Puolangalla tämä on järjestetty siten, että yhteishakuaikana koulussa täytetty demohakemus tulostetaan, ja se lähetetään oppilaan mukana kotiin huoltajan allekirjoitettavaksi.
- Oppilaan oppivelvollisuuden suorittamista seurataan Valpas-järjestelmästä.

- Opinto-ohjaaja voi seurata yhteishaun toteutumista Opintopolku-järjestelmän avulla.
- Päätöluokkalaiset ohjeistetaan, mitä kesän aikana yhteishaussa tapahtuu ja miten tulee toimia eri tilanteissa.
- Huoltajan pyynnöstä oppilaan päättötodistuksesta voidaan jättää pois numeroarvosana valinnaisesta A2- tai B2-kielestä (vapaaehtoisesta A-kielestä tai valinnaisesta B-kielestä). Tällöin todistukseen laitetaan poisjätettyjen arvosanojen tilalle merkintä hyväksyty. Huoltajan kirjallinen pyyntö asiasta, arkistoidaan koululle.
- Yhteishaun tulokset saa julkaista aikaisintaan Opetushallituksen ilmoittamana päivämääränä. Opetushallitus ilmoittaa uuden päivämäärän joka kevät.

8.2. Tiedonsiirto

Jokainen päätöluokkalainen täyttää lomakkeen, jossa annetaan / ei anneta siirtää oppimisen kannalta tietoa perusopetuksesta toiselle asteelle (Wilman lomake tai paperinen lomake). Ohjaaja tarkistaa suostumukset. Kainuun ammattiopisto järjestää joka syksy tiedonsiirtopalaverin Kajaanissa. Siihen osallistuu lähettävän koulun opinto-ohjaaja sekä mahdollisesti erityisopettaja sekä vastaanottavan opintolinjan ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja sekä kuraattori.

8.3. Harkintaan perustuva valinta

Oppilaitos voi ottaa opiskelijoita koulutukseen harkinnan perusteella. Tällöin valinta tehdään valintapistemääristä riippumatta. Yhteen hakukohteeseen voidaan ottaa tällä

tavoin enintään 30 prosenttia opiskelijoista. Harkintaan perustuvan valinnan syitä ovat:

- oppimisvaikeudet
- sosiaaliset syyt
- koulutodistusten puuttuminen tai todistusten vertailuvaikeudet.

Oppilaan koulutustarve ja edellytys suoriutua opinnoista arvioidaan ja otetaan huomioon, kun valintapistemäärästä poiketaan. (Opintopolku.) Harkintaan perustuvaan lausuntoon liitetään asiantuntijalausunto (erityisopettaja, lääkäri, sosiaalityöntekijä tms.).

8.4. Pääsy- ja soveltuvuuskokeet

Kaikki hakijat saavat kutsun kokeisiin, jos koulutuksessa järjestetään pääsy- ja soveltuvuuskoee. Koe voi muodostua eri osista. Oppilaitokset tiedottavat kokeen eri vaiheista. Jos oppilas on hakenut useaan koulutukseen, hänet kutsutaan kokeeseen ylimpään hakutoiveeseen, jossa on koe. Koetulos huomioidaan kuitenkin kaikissa samaan valintakoeryhmään kuuluvissa koulutuksissa.

Valintakoeryhmä tarkoittaa sitä, että monella oppilaitoksella on yksi valintakoe. Silloin yksi koe riittää kaikkiin saman ryhmän koulutuksiin.

- Pisteitä saa 0–10 pistettä hyväksytystä pääsy- ja soveltuvuuskokeesta. Hylätyn pääsykoetuloksen saanutta hakijaa ei voida valita koulutukseen.
- Kaikissa koulutuksissa ei ole pääsy- ja soveltuvuuskokeita. Tiedon siitä, mihin koulutuksiin on kokeita, saa koulutuskuvauksista.
- Pääsykoetulosta käytetään kaikissa vastaavissa koulutuksissa, joihin oppilas on hakenut. Jos hän on hakenut useille eri aloille, on mahdollista, että saa kutsun useisiin kokeisiin.

Jos oppilaitos järjestää pääsy- ja soveltuvuuskokeen alla mainittuihin koulutuksiin, hakijat valitaan koulutukseen pelkän koetuloksen perusteella. (Opintopolku.)

8.5. Yhteishaun ulkopuolinen koulutus

Kaikki syksyllä alkava koulutus ei ole yhteishaussa mukana. Tiedot yhteishaun ulkopuolella olevasta koulutuksesta muuttuvat joka syksy. Tarkemmat tiedot löytyvät Opintopolusta.

8.6. Jälkiohjaus

Jälkiohjauksella tarkoitetaan yhteishaun tulosten julkaisupäivän jälkeen oppilaanohjaajan antamaa ohjausta. Oppilaanohjaaja tarkistaa opintopolkujärjestelmästä kaikki ne oppilaat, jotka eivät ole tulleet valituksi mihinkään koulutukseen. Oppilaanohjaaja ottaa yhteyttä jokaiseen koulutuksen ulkopuolelle jääneeseen. Oppilasta ohjataan hakemaan jatkuvassa haussa sekä lisäopetukseen. Täyttämättä jääneitä opiskelupaikkoja voi tiedustella oppilaitosten opinto-ohjaajilta.

Oppilaanohjaaja tarkistaa Opintopolkujärjestelmästä tai Valpas-järjestelmästä elokuussa läpi vielä kaikki perusopetuksen viime keväänä päättäneet oppilaansa, ovatko kaikki ottaneet tarjotun koulupaikan vastaan. Mikäli joku vielä kesän hakujen jälkeen on ilman koulu- tai harjoittelupaikkaa, pyritään löytämään hänelle vielä opiskelupaikka yhdessä kunnan nuorisoetsivän kanssa.

9 NIVELVAIHEYHTEISTYÖ

Lapsen turvallisen koulunkäynnin takaamiseksi on tärkeää, että riittävät tiedot siirtyvät nivelvaiheissa oppilaan mukana. Kaikissa nivelvaiheissa yhteistoiminnan periaatteena on ennaltaehkäisevä oppilashuolto ja luottamuksellinen tiedonsiirto eri työyhteisöjen ja toimijoiden välillä. Puolankajärven koululla on panostettu tiedonsiirtojärjestelmiin ja menettelytapoihin jo useiden vuosien ajan, ja meillä on olemassa tällä hetkellä toimivat käytännöt eri luokka-asteille ja toiselle asteelle siirtymistä varten.

Pääsääntöisesti lähettävä ja vastaanottava opetuksen järjestäjä pitävät keväisin yhteiset tiedonsiirtopalaverit, joissa opetuksen kannalta olennaisin tieto siirtyy lähettävältä taholta vastaanottavalle taholle. Samalla periaatteella toimii myös varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välinen tiedonsiirto ja tiedonsiirto luokka-asteelta toiselle siirryttäessä.

9.1. Eskarista alakouluun ja alakoulusta yläkouluun

Rehtori, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja pitävät keväällä viidesluokkalaisille oppitunnin, jolla käsitellään opiskelua yläkoulussa sekä annetaan tietoa valinnaisaineista. Lähettävä opettaja täyttää jokaisesta oppilaasta tiedonsiirtolomakkeen liittäen mukaan mahdolliset lausunnot ja oppilasta koskevat asiakirjat koko kouluajalta, ja oppilashuoltotyötä valmisteleva erityisopettaja täydentää lomakkeeseen oman osuutensa.

Yhteinen tiedonsiirtopalaveri pidetään keväällä. Vastaanottavana kouluna yläkoulu vastaa tiedonsiirtopalaverin järjestelyistä ja ajankohdan sopimisesta opettajien kanssa. Mukana tiedonsiirtopalaverissa ovat alakoulun lähettävä opettaja, 6. luokan luokanvalvoja, oppilashuoltotyötä valmisteleva erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja rehtori. Tiedonsiirtopalaverissa käydään yleisesti läpi lähtevien oppilaiden tiedot ja opiskelussa huomioitavat asiat.

Lähetävä opettaja luovuttaa palaverissa tiedonsiirtolomakkeet tulevalle luokanvalvojalle. Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevista oppilaista on tarkentava tiedonsiirtopalaveri lähetävän opettajan, oppilashuoltotyötä valmistelevan erityisopettajan ja vastaanottavien opettajien kesken.

9.2. Valinnaisaineohjaus

Vuosiluokilla 5–9 opiskellaan yhteisiä aineita sekä valinnaisaineita. Valinnaisaineiden opiskelu antaa aineksia persoonallisuuden kehittymiselle. Samalla ne tuovat kaivattua vaihtelua oppilaan koulupäivään sekä mahdollisuuden opiskella itseä kiinnostavia aineita. Valinnaisaineet valitaan oman kiinnostuksen, taipumusten, taitojen, harrastusten ja aikaisemman koulumenestyksen pohjalta. Valinnaisaineiden opiskelussa saa myös viitteitä jatkokoulutuksen valintaa varten. (Heikkinen, Koski & Öhman 2010, 12)

Kaikilla perusopinnot suorittaneilla on yleinen jatko-opintokelpoisuus riippumatta valitusta opinto-ohjelmasta. Mikään valinnaisaineen opiskelu ei näin ole edellytyksenä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Tosin jatko-opinnoissa voi olla hyötyä, jos on jo perusopintojen aikana opiskellut kyseiseen alaan liittyvää oppiainetta. Lisäksi kannattaa muistaa, että myös valinnaisaineissa saatu arvosana, voi vaikuttaa oppilaan jatkokoulutukseen pääsemiseen ns. painotettavat arvosanat (musiikki, kuvataide, liikunta, käsityöt ja kotitalous).

Oppilaan viikoittainen valinnaisaineiden tuntimäärä vaihtelee luokka-asteesta. Valinnaisainetunteja luokilla 1–4 ei ole yhtään, luokilla 5–6 on kaksi tuntia, 7. luokalla ei ole yhtään tuntia ja 8.–9. luokalla kuusi tuntia. Oppilaanohjaajan tulee ohjata oppilasta hänen tehdessään ainevalintoja perusopetuksen aikana ja siirtymävaiheessa toiselle asteelle. Opettajat esittelevät valinnaisaineita oppitunneilla, ja yleisinfot laitetaan koulun nettisivuille.

9.3. Yläkoulusta toiselle asteelle

Ennen tiedonsiirtopalavereja huoltajilta kysytään kirjallinen lupa oppilasta koskevien tietojen siirtoon. Lupa kysytään joko Wilman lomakkeella tai paperisena. Opetuksen kannalta välttämätön tieto siirtyy oppilaitokselle joka tapauksessa.

Toiselle asteelle siirretään vain yläkoulussa dokumentoitua tietoa. Näitä ovat muun muassa luki- ja oppimisvaikeudet sekä psykososiaaliset tekijät, jotka voivat vaikuttaa opetusjärjestelyihin toisella asteella. Syksyllä pidettävissä tiedonsiirtopalavereissa siirretään tieto vain niiden oppilaiden osalta, jotka aloittaneet opiskelun kyseisessä oppilaitoksessa.

TAULUKKO 4. Tiedonsiirto.

Perus-opetuksen nivelvaihe	Muutokset	Toimijat	Yhteistyö
5.lk: siirtyminen 6. luokalle	Uusia oppiaineita Aineenopettajia lisää	Luokanopettaja Rehtori Opinto-ohjaaja Erityisopettaja Luokanvalvoja Huoltaja	Tiedonsiirtopalaverit Tiedonsiirtolomake Vanhempainilta
7.lk: valinnaisaineiden valinta, opinto- ohjelman suunnittelu	Valinnaisaineiden valinta	Rehtori Opinto-ohjaaja Valinnaisaineiden opettajat Luokanvalvoja Huoltaja	Valinnaisaineopas Vanhempainilta
8. lk: Jatko-opintojen suunnittelua /erityisen tuen oppilaat	Tiedon etsintää tulevasta ammattista ja jatko- opintopaikasta	Erityisopettaja Opinto-ohjaaja Luokanvalvoja Huoltaja	Huoltaja
9.lk: Jatko-opintoihin haku	Hakeutuminen toisen asteen koulutukseen Yhteishaku	Rehtori Opinto-ohjaaja Luokanvalvoja Terveystieteiden Toisen asteen koulujen edustajat (rehtori, opinto- ohjaaja, kuraat-tori) Huoltaja	Tiedote Vanhempainillat (oppilaitosten esittely, muutokseen valmistautuminen) Tiedonsiirtopalaverit Tiedotus- ja keskustelutilaisuudet opiskelusta toisella asteella

			Yhteishaun jälkeinen ohjaus
--	--	--	-----------------------------

9.4. Koulusta toiseen muuttaminen

Huoltajalta pyydetään kirjallinen tiedonsiirtolupa, jos oppilas siirtyy koulumuodosta toiseen. Tarvittavat tiedot mm. oppilaan tuen tarpeesta siirretään seuraavaan kouluun.

9.5. Opettajalta toiselle

Oppilaan siirtyessä opettajalta toiselle, esimerkiksi luokanvalvojan vaihtuessa, järjestetään tiedonsiirtopalaveri. Siinä mukana ovat oppilasta opettanut opettaja, vastaanottava opettaja sekä tarvittaessa oppilashuoltotyötä valmisteleva erityisopettaja sekä kouluavustaja.

9.6. Kouluun tulevat uudet oppilaat

Kouluun tulevien oppilaiden osalta täytetään kouluun ilmoittautuminen -lomake. Lähettävä koululta tulee oppilaan erotodistus sekä muut oppilasta koskevat asiakirjat. Opinto-ohjaaja on tarvittaessa yhteydessä oppilaan edelliseen kouluun, jos esim. valinnaisaineissa ja kurssijaossa on jotain epäselvyyttä tai haetaan vastaavuutta.

10 LAAJENNETTU OPPIVELVOLLISUUS

Oppivelvollisuus on laajentunut ja toisen asteen opinnoista on tullut maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021 ja hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset tulivat voimaan jo 1.1.2021. (Opetushallitus: Laajennettu oppivelvollisuus)

Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa vaikutti ensimmäistä kertaa niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. (Opetushallitus: Laajennettu oppivelvollisuus)

Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto). (Vipunen) Oppivelvollisuuden suorittamista seurataan Valpas-järjestelmän kautta kunnittain. Valpas-järjestelmään siirtyvät tiedot niistä oppivelvollisuusikäisistä, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on syystä tai toisesta keskeytynyt. Keskeytymistapauksissa nuorta tuetaan moniammatillisesti pyrkimyksenä oppivelvollisuuden suorittaminen loppuun.

11 TEHOSTETTU HENKILÖKOHTAINEN OPPILAANOHJAUS

Oppilaalla on oikeus saada tarpeensa mukaista oppilaanohjausta. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan perusopetuksen oppilaille, jotka tarvitsevat lisätukea jatko-opintoihin hakeutumiseen. Osa oppilaista tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta (Perusopetuslaki 11 a §). (Opetushallitus: Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa annetaan oppilaalle henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä tehostetaan työelämään ja koulutukseen tutustumista. Tästä ohjauksesta laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8:lla ja 9:llä vuosiluokalla. (Opetushallitus: Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

11.1. Tehostamisen tarpeen arviointi

Oppilaalla voi olla tarve saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta monista syistä. Opinto-ohjaaja arvioi tarpeen oppilaskohtaisesti. Oppilaan terveydentila, sosiaaliset syyt, oma kokemus ohjauksen tarpeesta, oppimaan oppimisen ongelmat, koulunkäyntiin suhtautuminen ja vuorovaikutusvalmiudet voivat olla tekijöitä, joiden perusteella annetaan tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Perusopetuslaki tarkastelee oppilaanohjausta ja sen tehostamista oppilaan oikeutena. (Opetushallitus: Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

Osa niistä nuorista, jotka ovat saaneet tehostettua tai erityistä oppimisen ja koulunkäynnin tukea yläkoulun aikana tarvitsevat myös tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Osa nuorista, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin koulun opetuskieltä, tarvitsevat muita oppilaita enemmän ohjausta. Esimerkiksi kodin kanssa tehtävää yhteistyötä voi olla syytä tehostaa. Hyvä suoriutuminen koulussa ei välttämättä kerro siitä, tarvitseeko nuori tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Mikään

yksittäinen tekijä ei kuitenkaan määritä sitä, kenelle tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan. Opinto-ohjaaja nimeää tekijät, joiden mukaan annetaan tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta peruskoulussa. Tarpeen arvioinnissa hyödyntää useampia tekijöitä ja tehdään monialaista pedagogista yhteistyötä. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen toimintatavat. (Opetushallitus: Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

11.2. Jatko-opintosuunnitelma

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Monimuotoinen oppilaanohjaus on suunnitelmallista ja tehostamistoimia kuvataan jatko-opintosuunnitelmassa. Jatko-opintosuunnitelma laaditaan oppilaan kanssa ja sen avulla edistetään yhteistyötä sekä nuoren toimijuutta. Jatko-opintosuunnitelman avulla tehdään kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä pedagogista yhteistyötä.

Osana tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta laadittu jatko-opintosuunnitelma on arkistoitava asiakirja. Pääsääntöisesti jatko-opintosuunnitelman sisältämiä tietoja ei siirretä toiselle asteelle. Jos nuori hakee ja pääsee esimerkiksi tutkintoon valmentavaan koulutukseen, jatko-opintosuunnitelma voi sisältää opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisia tietoja. Jatko-opintosuunnitelma on syytä jakaa kahteen osaan, josta toinen osa voi sisältää opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa (Oppivelvollisuuslaki 23 §).

Ensimmäistä osa voi sisältää huomioita nuoren vahvuuksista ja suunnitelman ohjauksen toimeenpanosta. Siinä voidaan kuvata esim. sitä, miten tehostetaan työelämään ja jatkokoulutukseen tutustumista sekä tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Ensimmäistä osaa ei siirretä toiselle asteelle.

Kun jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan huomioita nuoren vahvuuksista, tulee olla erityisen huolellinen siitä, ettei tiedot riko lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta. Tiedot ”henkilön ...osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan

harrastuksista” eivät ole julkista tietoa. ”Oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien” sanallinen arviointi on salassa pidettävää tietoa (JulkL 24 §).

Toinen osa sisältää nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelman. Tämä osio voidaan siirtää toiselle asteelle, jos sen sisältämä tieto on välttämätöntä opetuksen järjestämisen kannalta peruskoulun jälkeen jatkuvissa opinnoissa. Halutessaan oppija voi luovuttaa jatko-opintosuunnitelman kokonaisuudessaan koulutuksen järjestäjälle.

11.3. Tehostamisen toimeenpano

Oppimisen tuki, oppilashuolto ja tehostettua henkilökohtainen oppilaanohjaus ovat eri asioita jo lainsäädännön näkökulmasta. Oppilaalle ohjauksen tulisi kuitenkin näyttäytyä kokonaisuutena riippumatta siitä, määrittääkö sitä oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainsäädäntö, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tai oppilaan oikeus saada tarpeensa mukaista oppilaanohjausta. Toisaalta on tärkeä tarkastella näitä ohjauksen prosesseja itsenäisinä ja toisaalta on tarve tehdä eri ohjaajien välillä yhteistyötä.

Siitä huolimatta, että tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on monimuotoinen kokonaisuus, henkilökohtainen ohjaus muodostaa ohjaustyön ytimen. Niillä oppilailla, jotka ovat käyneet opinto-ohjaajan kanssa kahdenkeskisiä keskusteluja kolme kertaa tai useammin, on paremmat valmiudet ura- ja koulutusvalintaan (KARVI 2020, 102).

Yläkouluikäinen oppilaanohjaus ja sen tehostaminen voisi edetä esimerkiksi seuraavasti:

- oppilaanohjauksen resurssien kohdentaminen koulukohtaisesti ja oppijan tarpeen mukaan
- koulutuksen järjestäjän tehostamistoimien määrittely
- koulun tehostamistoimien määrittely
- oppilaanohjaus
 - oppilaiden ohjaustarpeen arviointi

- 1. henkilökohtainen ohjaukerta: lähtötilanteen määrittely, vahvuuksien, arvojen ja tavoitteiden kartoitus
- 2. henkilökohtainen ohjaukerta: jatko-opintosuunnitelmien kartoittaminen ja ohjaustoimien suunnittelu
- eri ohjaustoimien ja niiden tehostamisen toimeenpano
- 3. ohjaukerta; jatko-opintosuunnitelmien arviointi, vahvuuksien ja koulutustarjonnan yhdistäminen ja yhteishakutoiveiden rajaaminen
- tehostettu henkilökohtainen ohjaus
- perusopetuksen jälkeisen koulutukseen haun toimeenpano
- hakeutumisvelvoitteen ohjaus ja valvonta

Peruskoulun ja toisen asteen siirtymävaiheen opinto-ohjauksen käytäntöjä tulisi siirtää varhaisemmaksi, jotta kaikille kohdennettu oppilaanohjaus ja sen tehostaminen muodostaisivat kokonaisuuden. Siirtymävaiheen opinto-ohjausta, nivelvaiheen yhteistyötä ja opinto-ohjauksen digitaalista oppimisympäristöä tulisi arvioida oppilaan tarpeen ja urasuunnitteluvalmiuksien kehittämisen näkökulmasta.

Tehostettu ja henkilökohtainen oppilaanohjaus -opas:

[Tehostettu ja henkilökohtainen oppilaanohjaus \(oph.fi\)](https://oph.fi)

Lähteet

- Heikkinen, R., Koski, E. & Öhman, E. 2010. Futurix +. Omatoimikirja 2010–2013. Keruruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Kasurinen, H. & Merimaa, E. 2008. Oppilaanohjaus. Teoksessa Peltonen, H. (toim.) 2008. Opiskelun tuki esi- ja perusopetuksessa. Virikkeitä ja toimintamalleja yleisen ja erityisen tuen järjestämiseksi. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy, 43–62.
- Merimaa, E. 2004. Oppilaan ja opiskelijan ohjaus perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa. Teoksessa Kasurinen, H. (toim.) 2004. Ohjausta opintoihin ja elämään – opintojen ohjaus oppilaitoksessa. Vammala: Vammalan kirjapaino, 71–81.
- Ojanen, S. 2006. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian käsittelyä. Helsingin yliopistopaino.
- Peltonen, H. (toim.) 2008. Kodin ja koulun yhteistyö. Teoksessa Peltonen, H. (toim.) 2008. Opiskelun tuki esi- ja perusopetuksessa. Virikkeitä ja toimintamalleja yleisen ja erityisen tuen järjestämiseksi. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy, 16–39.
- Puolangan peruskoulun opetussuunnitelma 1.8.2016
- Puukari, S., Lairio, M. & Nissilä, P. 2001. Ohjauksen tulevaisuuden näkymiä. Teoksessa Lairio, M. & Puukari, S. (toim.) 2001. Muutoksista mahdollisuuksiin. Ohjauksen uutta identiteettiä etsimässä. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 9–22; 181–200.
- Siippainen, M. 2012:4. Ohjaus. Teoksessa Rinkinen, A. & Siippainen, M. (toim.) Oppaat ja käsikirjat 2012:4. Ohjauksen polkuja. Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämistoiminnan hyvät käytänteet. Tampereen yliopistopaino Oy, 9–16
- Tynjälä, P. 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudeamus.

[Oppivelvollisuuden laajentaminen | Opetushallitus \(oph.fi\)](#) Luettu 29.5.2023.

Oppilaanohjauksen kehittämistoiminta. Elinikäisen ohjauksen tavoitteita ja periaatteita. Opetushallitus.

URL:<<http://www.peda.net/veraja/oph/oppilaanohjauksenkehittaminen/arviointi/kaytannot/maarittely/elinikainenohjaus>> Luettu 17.8.2013

Opintopolku. Opetushallitus

URL:<<http://www.oph.fi/oppijanpalvelut/opintopolku/opintopolku-portaali.>> Luettu 17.9.2013.

Suomen opinto-ohjaajat ry. 2009. Oppilaanohjauksen eettiset

periaatteet. URL:<<http://www.sopo.fi/yhdistys/eettiset%20periaatteet.>> Luettu 17.8.2013.

Valtioneuvoston asetus perusopetuksessa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta. 1435/2001. URL:<

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011435>> Luettu 6.10.2013.

[Oppivelvolliset \(vipunen.fi\)](#) Luettu 29.5.2023.